

***Analiza
rynku turystycznego
Chorwacji***

Agnieszka Kalita ORT1

Spis treści

1. <u>Informacje ogólne o kraju.....</u>	<u>3</u>
1.1. <u>Wprowadzenie.....</u>	<u>3</u>
1.2. <u>Warunki rozwoju turystyki.....</u>	<u>4</u>
2. <u>Analiza rynku turystycznego.....</u>	<u>9</u>
2.1. <u>Rynek recepcji turystycznej.....</u>	<u>9</u>
2.2. <u>Rynek emisji turystycznej.....</u>	<u>18</u>
2.3. <u>Branża turystyczna.....</u>	<u>18</u>
3. <u>Znaczenie chorwackiego rynku turystycznego dla Polski.....</u>	<u>19</u>
4. <u>Podsumowanie.....</u>	<u>20</u>
5. <u>Bibliografia.....</u>	<u>21</u>

1 Informacje ogólne o kraju

1.1 Wprowadzenie

Chorwacja jest małym krajem, powstałym po wystąpieniu z w 1991 roku z Federacji Jugosławii. Jej powierzchnia to ok. 56,5 tys. km², do tego trzeba dodać ponad 31 tys. km² morskich wód terytorialnych. Graniczy ze Słowenią, Węgrami, Serbią, Czarnogórą, Bośnią i Hercegowiną, a także z Włochami (granica morska).

Stolicą kraju jest Zagrzeb, liczący około 700 tys. mieszkańców. Inne duże miasta Chorwacji to Rijeka, Split, Osijek, Varaždin, Pula, Karlovac, Čakovec, Zadar, Dubrownik.

Źródło: <http://www.cro.pl>

Kraj zamieszkuje ok. 4,4 mln ludności, z czego w spisie w 2001 roku ponad 89% zadeklarowało narodowość chorwacką. Obok Chorwatów kraj zamieszkują mniejszości narodowe: serbska (4,54%), bośniacka (0,47%), włoska (0,44%), węgierska (0,37%) oraz kilka mniejszych. Najpopularniejszą religią jest rzymsko - katolicka.

Do Chorwacji należy 1185 wysp, z czego 66 jest zaludnionych. Długość linii brzegowej wynosi ok. 5,8 tys. km, z czego ponad 4 tys. km przypada na wyspy. Wybrzeże Chorwacji jest bardzo urozmaicone, z licznymi podłużnymi wyspami ustawionymi równolegle do linii brzegowej.

Chorwacja jest republiką demokratyczną z systemem wielopartyjnym oraz niezależną władzą sądowniczą i wykonawczą. System polityczny kraju opiera się na uznawaniu praw człowieka, rządach prawa, równoprawności narodowej, nienaruszalności własności osobistej i sprawiedliwości socjalnej.

Językiem urzędowym jest chorwacki.

Oficjalną walutą Chorwacji jest kuna (HRK), która dzieli się na 100 lip. Przybliżony kurs walut (maj 2008): 1 kuna = 0,47 zł.

1.2 Warunki rozwoju turystyki

Chorwację, znaną z surowego piękna, często porównuje się z Grecją, a jej zaletą jest dużo mniejsza komercjalizacja. Po rozpadzie byłej Jugosławii Chorwacja ukształtowała się jako odrębny, niezależny kraj i mądrze wykorzystuje swoje naturalne atuty.

Należąc do Austrii, Węgier, Turcji i Włoch, Chorwacja przez wieki walczyła o zachowanie odrębnej kultury, z której jest tak dumna. Po zakończeniu wojny duma ta odnalazła ujście w odbudowie i rozwoju chorwackiego przemysłu turystycznego. Naprawdę warto uczestniczyć w którymś z wielu festiwali, pokazujących, w jaki sposób Chorwaci definiują swoją tożsamość narodową oraz czym się różnią od braci Słowian.

Ze wszystkich krajów byłej Jugosławii Chorwacja ma najwięcej do zaproponowania odwiedzającym ją turystom. Mimo, że jej powierzchnia jest blisko sześciokrotnie mniejsza niż terytorium Polski, cechuje ją wyjątkowa różnorodność. Po części oddaje to jej dziwny kształt, podobny do bumerangu – jedno ramię rozciąga się na wschód wzdłuż zielonych równin Panonii, przylegając do otwartych terenów Węgier, drugie sięga na południe ponad suchymi górami, które biegną wzdłuż malowniczego wybrzeża Adriatyku. W głębi lądu gęste lasy i wapienne góry są poprzetykane jeziorami i wodospadami, a wzdłuż wybrzeża ciepłego i czystego Adriatyku ciągną się tysiące wysp.

(Fot. Agnieszka Kalita)

Fotografia 1. Góry Biokovo.

Najczęściej odwiedzanym, najbardziej atrakcyjnym turystycznie regionem w Chorwacji jest wybrzeże Morza Adriatyckiego. Jego atutami są: śródziemnomorski klimat, atrakcyjne plaże, liczne przybrzeżne wyspy, bliskość gór, a także bogactwo zabytków. W sumie stwarza to bardzo sprzyjające warunki do rozwoju turystyki pobytowej, poznawczej oraz sportów wodnych.

(Fot. Agnieszka Kalita)

Fotografia 2. Wybrzeże Chorwacji – Makarska Riwiera.

Chorwacja jest idealną destynacją dla amatorów turystyki aktywnej. Ciepłe i przejrzyste wody Morza Adriatyckiego oraz bogata przyroda przyciągają fanów nurkowania. Wybrzeże stwarza również dobre warunki do windsurfingu i żeglarstwa, które jest chyba najpopularniejszą formą turystyki aktywnej w Chorwacji. Turystyka rowerowa w Chorwacji nie jest szczególnie rozwinięta, charakteryzuje się jednak stałym wzrostem swoich zwolenników. Dzięki temu powstają liczne szlaki i ścieżki rowerowe. Łańcuchy górskie ciągnące się wzdłuż linii brzegowej Chorwacji również są terenem bardzo atrakcyjnym turystycznie, stwarzają bardzo dobre warunki do uprawiania wspinaczki skałkowej oraz turystyki górskiej.

Na liście atrakcji turystycznych Chorwacji ważne miejsce zajmuje także piękno i troska o przyrodę oraz duża świadomość ekologiczna, która widoczna jest w stosunku do przyrody, produkcji żywności ekologicznej,

czy działalności firm zgodnej ze standardami ekologicznymi. W Chorwacji istnieje osiem parków narodowych (Jeziora Plitwickie, Risnjak, Brijuni, Mljet, Północny Velebit, Krka, Kornati i Paklenica) i jedenaście parków przyrody (Kopački Rit, Papuk, Učka, Vransko Jezero, Telašćica, Lonjsko Polje, Velebit, Medvednica, Žumberak - Samoborsko Gorje, Biokovo oraz Archipelag Lastovo). Te obszary naturalne, stanowią nie tylko atrakcję turystyczną kraju ale są również doskonałym miejscem dla tych, których nurtuje świat roślin i zwierząt oraz procesy zachodzące w przyrodzie.

Dużą rolę w turystyce odgrywają wyspy: Krk, Cres, Lošinj, Rab i Pag. Znajdują się na nich liczne zabytki, pochodzące głównie z czasów wpływów weneckich, ale również wcześniejsze — rzymskie i romańskie, a także klasycystyczne. Wyspy są także centrami turystyki morskiej (nurkowanie, podwodne polowania, żeglarstwo).

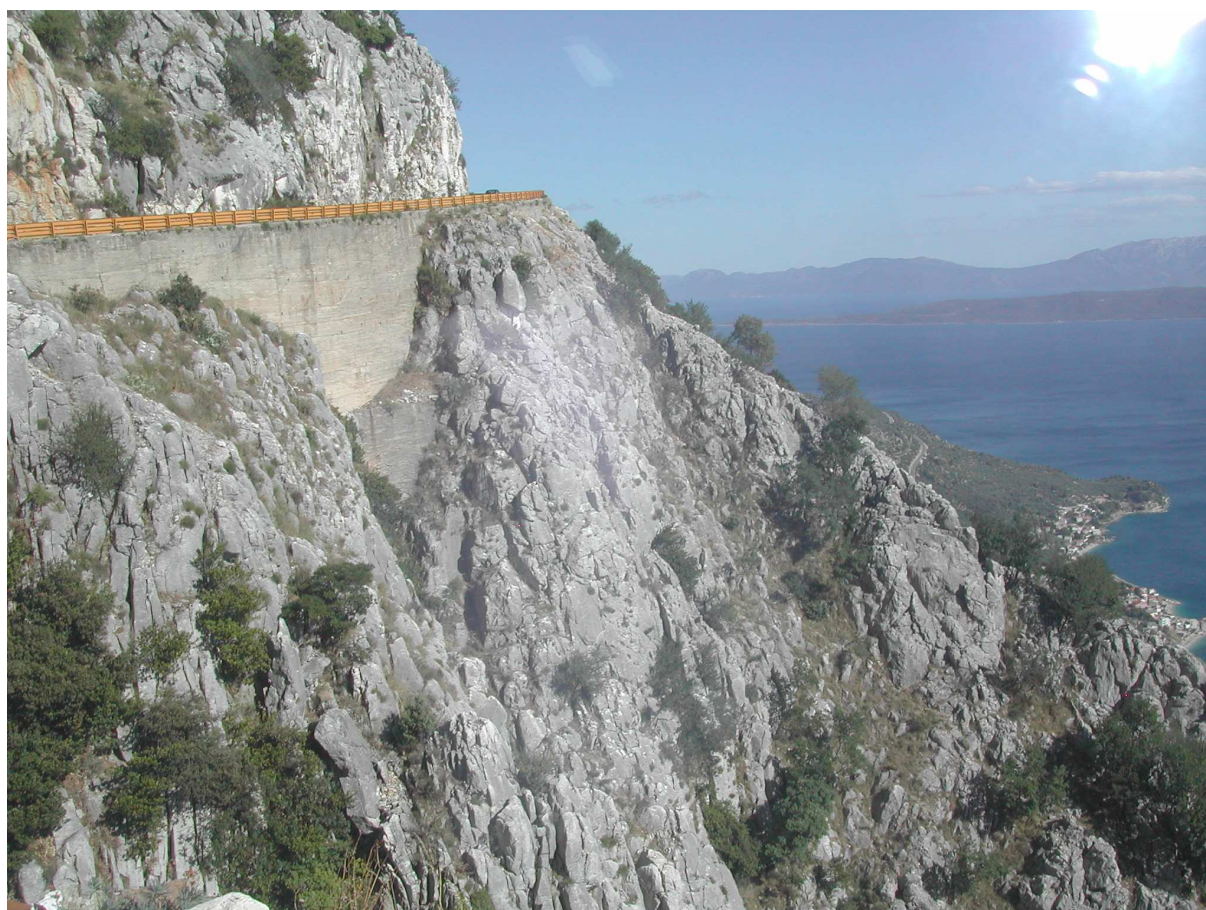
Urozmaicone piękno przyrody czy żywe tradycje nie są atrakcją Chorwacji. Przez wieki najeźdźcy, kupcy i inni przybysze pozostawiali ślady na tym terenie. Włoscy artyści i architekci byli aktywni w Istrii i w Dalmacji, a wspaniała gotycka i renesansowa sztuka oraz architektura jest chlubą wybrzeża adriatyckiego. Z kolei w barokowych budowlach użyteczności publicznej w środkowej i wschodniej części kraju można dostrzec splendor monarchii austro-węgierskiej.

(Fot. Agnieszka Kalita)

Fotografia 3. Kościół św. Marka w Makarskiej.

Chorwacja ma dość dobrze rozwiniętą komunikację. Istnieje kilkaset kilometrów autostrad, które budowane są w iście ekspresowym tempie. Wszystkie drogi kołowe Chorwacji liczą ponad 23 tys. km. Obecnie autostradami (z małymi przerwami) połączone są największe miasta chorwackie, co ułatwia podróżowanie samochodem po kraju. Główna arteria komunikacyjna kraju biegnie z Zagrzebia do Belgradu, tędy prowadzi też najważniejsza linia kolejowa. Większość z autostrad i dróg szybkiego ruchu jest płatna, ale drogi są dobrej jakości. Ze względu na górzysty krajobraz wybrzeża Chorwacji, spotkać możemy wiele mostów, wiaduktów i tuneli. Często drogi wspinają się serpentynami po zboczach gór. Jazda po takich wąskich i krętych drogach może być bardzo niebezpieczna, ale może też być atrakcyjna – widoki są doprawdy zachwycające. Dla turystów atrakcyjna jest trasa adriatycka, prowadzona wzdłuż wybrzeża od półwyspu Istria i Rijeki aż do Dubrownika.

(Fot. Agnieszka Kalita)

Fotografia 3. Niebezpieczna, kręta droga prowadząca przez góry.

(Fot. Agnieszka Kalita)

Fotografia 4. Trasa adriatycka (w dole).

Centralne lotnisko zlokalizowane jest w Zagrzebiu, lokalne linie łączą natomiast Dubrownik, Split, Zadar, Pulę i Rijekę. Także z Polski można wybrać się do Chorwacji samolotem. Kilku touroperatorów organizuje w sezonie loty czarterowe do Splitu i Dubrownika. Od czerwca 2008 roku turyści będą mieli jeszcze większy wybór, tanie linie lotnicze zapowiedziały uruchomienie na okres letni stałych połączeń na trasach Kraków-Dubrownik oraz Warszawa-Split.

Między lądem a wyspami kursują promy. Promy kursują na wyspy Cres, Lošinj, Pag, Rab, Ugljan, Pašman, Dugi Otok, Iž, Solta, Brač, Hvar, Vis, Pelješac, Korčula, Lastovo i Mljet. Czasem kursy mogą być odwołane nawet przez parę dni (choć w lecie nawet parogodzinna przerwa to prawdziwa rzadkość) ze względu na złe warunki pogodowe. W sezonie na niektórych liniach utrzymywane są połączenia przez całą dobę, a oprócz kursów wynikających z rozkładu pojawiają się dodatkowe. Osobnym tematem są duże promy kursujące wzdłuż wybrzeża. Stanowią one ciekawą alternatywę dla poruszania się samochodem, zwłaszcza gdy jazdę traktujemy wyłącznie jako konieczność. Promy kursują na linii: Rijeka - Zadar - Split - Hvar - Korčula - Mljet - Dubrownik. Porty w Istrii (Pula, Rijeka) oraz Dubrownik i Zadar mają połączenia promowe także z Włochami.

2 Analiza rynku turystycznego

2.1 Rynek recepcji turystycznej

Według informacji Centralnego Biura Chorwackiego Narodowego Działu Turystyki rok 2007 był dla chorwackiej turystyki rokiem rekordowym. Chorwacja z końcem roku odnotowała bowiem prawie 11,2 mln przyjazdów, 56,2 mln noclegów i osiągnęła przychody zafakturowane w wysokości 6,9 mld euro. W porównaniu z poprzednimi latami widać wyraźny wzrost liczby przyjazdów (Tabela 1.) oraz udzielonych noclegów (Tabela 2.).

	ARRIVALS		
	2005	2006	2007
TOTAL	9.995.070	10.384.921	11.162.406
DOMESTIC	1.528.184	1.726.045	1.855.715
FOREIGN	8.466.886	8.658.876	9.306.691
		2006	2007
INDIVIDUAL		6.689.121	7.327.210
DOMESTIC		1.173.603	1.284.060
FOREIGN		5.515.518	6.043.150
ORGANIZED		3.695.800	3.835.196
DOMESTIC		552.442	571.655
FOREIGN		3.143.358	3.263.541

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 1. Przyjazdy do Chorwacji, wyrażone w liczbie osób.

Według szacunków Centralnego Biura Chorwackiego Narodowego Działu Turystyki, rok 2008 przyniesie kolejne wzrosty. Liczba przyjazdów powinna wzrosnąć o kolejne 3%, liczba noclegów o kolejne 2% a przychody zafakturowane o 5% (osiągając 7,27 mld euro).

	OVERNIGHTS		
	2005	2006	2007
TOTAL	51.420.948	53.006.946	56.005.492
DOMESTIC	5.434.431	5.985.002	6.430.862
FOREIGN	45.986.517	47.021.944	49.574.630
		2006	2007
INDIVIDUAL		32.447.348	35.086.221
DOMESTIC		3.956.930	4.423.242
FOREIGN		28.490.418	30.662.979
ORGANIZED		20.559.598	20.919.271
DOMESTIC		2.028.072	2.007.620
FOREIGN		18.531.526	18.911.651

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 2. Noclegi udzielone turystom, wyrażone ilościowo.

Jeśli spojrzymy na strukturę przyjazdów do Chorwacji w roku 2006 i 2007, wyrażoną w procentach, nie zauważymy wyraźnej różnicy. Zarówno udział przyjazdów indywidualnych, jak i przyjazdów zorganizowanych kształtuje się niemal identycznie jak w roku poprzednim. W roku 2007 zwiększyła się liczba przyjazdów indywidualnych, tym samym liczba przyjazdów zorganizowanych zmalała. Różnice te jednak nie mają większego znaczenia, ponieważ zawierają się w granicach 1%.

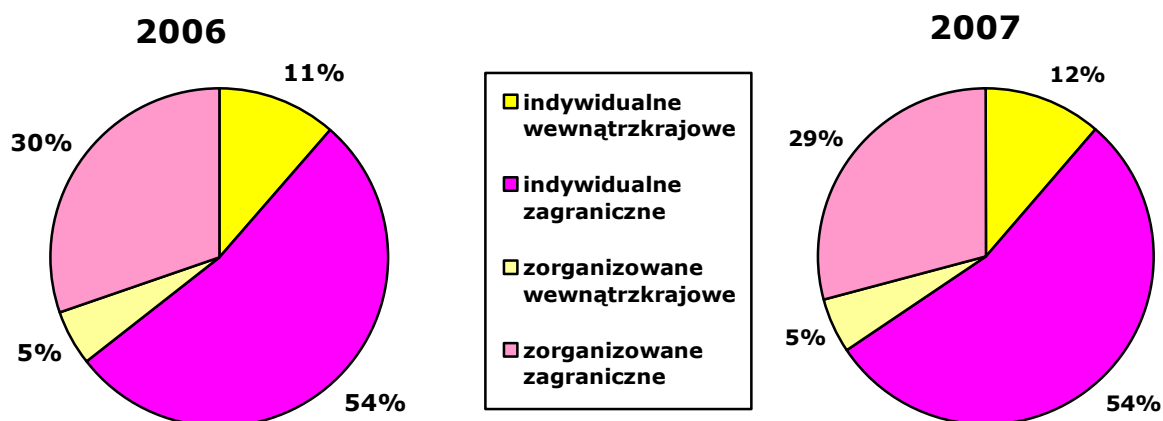
	STRUCTURE IN %	
	2006	2007
INDIVIDUAL	64,41	65,64
DOMESTIC	11,30	11,50
FOREIGN	53,11	54,14
ORGANIZED	35,59	34,36
DOMESTIC	5,32	5,12
FOREIGN	30,27	29,24

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 3. Przyjazdy do Chorwacji, wyrażone w procentach.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż liczba przyjazdów indywidualnych jest niemal dwukrotnie większa niż przyjazdów zorganizowanych. Może to świadczyć o tym, że oferta touroperatorów nie jest w pełni odpowiadająca potrzebom turystów lub po prostu jest wyrazem trendu na „samodzielne wakacje”. Chorwacja jest bardzo wdzięcznym krajem, nawet nie mając zorganizowanego przez biuro podróży planu można spędzić atrakcyjnie czas. Chorwaci są bardzo otwarci na turystów, w końcu turystyka jest jedną z ważniejszych gałęzi gospodarki w kraju.

Porównanie z rokiem poprzednim turystyki przyjazdowej wewnątrz krajowej z turystyką przyjazdową zagraniczną również nie zaskakuje różnicami, dane za rok 2006 i 2007 wyglądają bardzo podobnie. Widać za to wyraźnie większy udział turystyki zagranicznej w ogólnej liczbie przyjazdów. Turystyka zagraniczna stanowi ok. 83% ogólnej liczby przyjazdów, podczas gdy turystyka wewnątrz Chorwacji jedynie ok. 27%. Różnicę tą dobrze obrazuje Wykres 1., gdzie kolorem różowym zaznaczono przyjazdy zagraniczne a kolorem żółtym przyjazdy w granicach kraju.

Wykres 1. Wykres struktury przyjazdów do Chorwacji w latach 2006 i 2007.

Struktura noclegów w roku 2006 i 2007 (Tabela 4.) kształtuje się bardzo podobnie, nie widać wyraźnych różnic w porównaniu z rokiem poprzednim. Minimalnie wzrosła liczba noclegów udzielonych turystom indywidualnym, co jest związane ze wzrostem liczby przyjazdów tychże turystów. Porównując jednak strukturę przyjazdów z strukturą noclegów, należy zauważyć mniejszy odsetek noclegów udzielonych turystom podróżującym wewnątrz kraju. Świadczy to o tym, że Chorwaci preferują wyjazdy jednodniowe i korzystają z noclegów rzadziej niż turyści zagraniczni. Jest to zresztą zupełnie naturalne, bowiem turysta zagraniczny rzadko ogranicza swój pobyt do jednego dnia.

	STRUCTURE IN %	
	2006	2007
INDIVIDUAL	61,21	62,65
DOMESTIC	7,46	7,90
FOREIGN	53,75	54,75
ORGANIZED	38,79	37,35
DOMESTIC	3,83	3,58
FOREIGN	34,96	33,77

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 4. Noclegi udzielone turystom, wyrażone procentowo.

W 2007 roku Chorwację odwiedziło ponad 9 mln turystów zagranicznych. Jest to prawie o 7,5% więcej niż w roku 2006.

COUNTRY	ARRIVALS			Structure in % 2007
	2005	2006	2007	
GERMANY	1.572.090	1.544.801	1.554.794	47,6
SLOVENIA	878.882	913.072	1.015.379	31,1
ITALY	1.252.684	1.235.413	1.249.343	38,3
CZECH REPUBLIC	615.535	593.276	669.132	20,5
AUSTRIA	742.498	790.083	839.717	25,7
NETHERLAND	243.651	241.856	264.664	8,1
HUNGARY	453.395	402.782	381.202	11,7
POLAND	241.868	275.845	322.890	9,9
SLOVAKIA	184.891	217.986	280.586	8,6
FRANCE	591.098	505.139	473.806	14,5
OTHER	1.690.294	1.938.623	2.255.178	69,1
TOTAL FOREIGN	8.466.886	8.658.876	9.306.691	285,2

SOURCE: Central Bureau of Statistics

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 5. Struktura przyjazdów, z podziałem na kraj pochodzenia.

Blisko 17% turystów, którzy odpoczywali w 2007 roku w Chorwacji to Niemcy. Od kilku lat stanowią oni największy odsetek turystów odwiedzających Chorwację. Dla Niemców Chorwacja jest krajem bardzo atrakcyjnym a przy tym tanim, więc największy udział Niemców w turystyce przyjazdowej nie powinien dziwić. Drudzy, po Niemcach są

Włosi, prawdopodobnie ze względu na położenie „po sąsiedzku”. Przyjazdy Włochów stanowią ok. 13,5% i podobnie jak w przypadku Niemców utrzymują się na stałym poziomie, z wahaniami w granicach 20 tys. przyjazdów. Największy w 2007 roku, blisko 100 tysięczny wzrost przyjazdów, w porównaniu z rokiem 2006 zanotowano ze Słowenii. Dzięki temu Słoweńcy znaleźli się na trzecim miejscu i stanowią ok. 11% wszystkich przyjazdów zagranicznych do Chorwacji. Kolejne kraje to Czechy i Austria, kolejno 9% i 7% ogółu przyjazdów zagranicznych. Polska wśród krajów emitujących ruch turystyczny Chorwacji znajduje się na ósmym miejscu, z udziałem ok. 3,5% ogółu przyjazdów zagranicznych. Z roku na rok przybywa w Chorwacji turystów z Polski, związane jest to głównie z coraz większą świadomością turystyczną wśród Polaków.

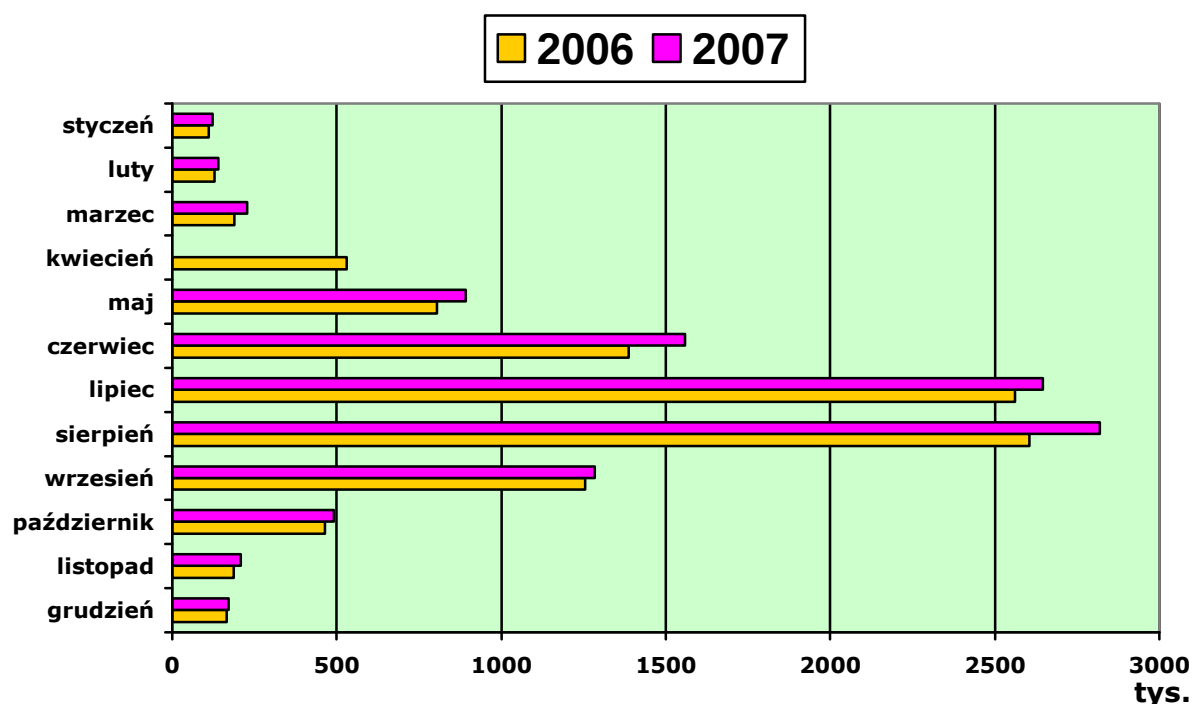
	ARRIVALS		OVERNIGHTS	
	2006	2007	2006	2007
January	111.133	121.584	293.360	313.481
February	127.609	140.695	324.711	329.115
March	189.341	227.263	484.448	539.199
April	529.900	601.489	1.547.616	1.692.527
May	804.076	892.318	2.772.407	3.036.282
June	1.387.747	1.559.094	6.806.799	7.164.286
July	2.560.938	2.646.089	15.503.078	16.523.581
August	2.605.066	2.819.236	16.929.176	17.889.106
September	1.254.370	1.283.936	6.076.644	6.145.814
October	464.653	490.881	1.472.698	1.475.570
November	187.196	207.975	446.601	507.578
December	164.387	171.846	359.118	388.953

SOURCE: Central Bureau of Statistics

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tablica 8. Struktura przyjazdów i udzielonych noclegów, z podziałem na miesiące.

Turystyka w Chorwacji odznacza się sezonowością. Zdecydowanie więcej osób przyjeżdża wypoczywać w lecie, co szczególnie na wybrzeżu jest zupełnie zrozumiałe. Na wybrzeżu sezon trwa pół roku, od maja do października. Najbardziej zatłoczonym miesiącem jest upalny sierpień. Ze względu na wyższe ceny i dużą ilość ludzi, wielu turystów wybiera na spędzenie urlopu np. czerwiec lub wrzesień. Inne miesiące - również, choć trochę mniej pogodne, także przyciągają turystów. W Chorwacji ponad połowa dni w roku jest słoneczna, więc i poza ścisłym sezonem obawy odnośnie pogody są nieuzasadnione. Strukturę przyjazdów w poszczególnych miesiącach 2007 roku obrazuje Wykres 2.

Wykres 2. Wykres struktury przyjazdów w latach 2006-2007, z podziałem na miesiące.

	ARRIVALS		STRUCTURE IN %	
	2006	2007	2006	2007
Hotels, Villas, All suite hotels	3.848.405	4.099.454	37,06	36,73
Tourist resorts	670.959	634.783	6,46	5,69
Motels	11.728	1.539	0,11	0,01
Apartments	145.778	163.631	1,40	1,47
Camping sites and Small camps	1.894.358	1.948.703	18,24	17,46
Vacation facilities	94.101	91.316	0,91	0,82
Hostels	102.290	115.984	0,98	1,04
Spas	27.643	38.904	0,27	0,35
Nautical ports	2.180.811	2.539.010	21,00	22,75
Households - rooms, apartments and summer houses	724.997	810.964	6,98	7,27
Non-categories accommodation	109.785	84.601	1,06	0,76
Other accommodation facilities	574.066	633.517	5,53	5,68
TOTAL	10.384.921	11.162.406	100,00	100,00

SOURCE: Central Bureau of Statistics

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 6. Struktura przyjazdów, z uwzględnieniem miejsca zakwaterowania.

Wzrost popytu na produkty naturalne, spowodował zmianę menu w wielu chorwackich hotelach. Trend ekologiczny jest obecny w całym przemyśle turystycznym, choć przede wszystkim w małych hotelach rodzinnych, których oferta skupia się głównie na walorach regionu. - Te walory między innymi wpłynęły na to, że Chorwacja rok turystyczny 2007 zakończyła wynikiem około 11,2 mln gości, 56,2 mln zrealizowanych noclegów oraz przychodem z turystyki wartości ponad 6,9 mld euro - oszacowała Chorwacka Wspólnota Turystyczna. Rok 2007, uznano za najlepszy okres turystyczny do tej pory. Eksperci Chorwackiej Wspólnoty Turystycznej przewidują jednak, iż zgodnie z zapowiedziami partnerów biznesowych, szacunkowymi ocenami przedstawicieli regionów turystycznych i podmiotów gospodarczych, następny rok powinien przynieść 3% wzrost liczby gości oraz 2% wzrost liczby zrealizowanych przez nich noclegów. Wg analityków turystycznych, wpłynie to na 5% wzrost przychodów z turystyki, którego wartość w 2008 r. powinna wynieść 7,27 mld euro.

	OVERNIGHTS		STRUCTURE IN %	
	2006	2007	2006	2007
Hotels, Villas, All suite hotels	14.764.555	15.200.468	27,85	27,14
Tourist resorts	4.532.352	4.173.288	8,55	7,45
Motels	20.709	3.066	0,04	0,01
Apartments	1.040.101	1152938	1,96	2,06
Camping sites and Small camps	12.904.308	13.017.215	24,34	23,24
Vacation facilities	563.495	570.740	1,06	1,02
Hostels	355.110	374.972	0,67	0,67
Spas	211.128	278.397	0,40	0,50
Nautical ports	15.381.191	17.675.820	29,02	31,56
Households - rooms, apartments and summer houses	1.210.363	1.378.439	2,28	2,46
Non-categories accommodation	439.156	334.062	0,83	0,60
Other accommodation facilities	1.584.478	1.846.087	2,99	3,30
TOTAL	53.006.946	56.005.492	100,00	100,00

SOURCE: Central Bureau of Statistics

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 7. Struktura udzielonych noclegów, z podziałem na miejsce zakwaterowania.

Wg danych chorwackiego Centralnego Biura Statystycznego, największa liczba turystów, bo prawie 32% zatrzymuje się w portach żeglarskich. Także duża część turystów – ok. 27% wybiera jako miejsce zakwaterowania różnego rodzaju hotele i wille. Powodzeniem cieszą się również kempingi i pola namiotowe, nieco ponad 23% turystów wybiera właśnie takie miejsca zakwaterowania.

Struktura noclegów, z podziałem na miejsce zakwaterowania pozwala nam poznać cele i motywy gości odwiedzających Chorwację. W portach zatrzymują się żeglarze i osoby uprawiające inne sporty wodne. W hotelach nocują turyści, którzy wybrali Chorwację w celach wypoczynkowych oraz cenią sobie komfort i wygodę. Z kolei kempingi i pola namiotowe goszczą turystów aktywnych, którzy często zmieniają swoje miejsce pobytu i cenią sobie kontakt z naturą.

Wg danych chorwackiego Centralnego Biura Statystycznego, w pierwszym półroczu 2007 roku chorwacka branża hotelarska osiągnęła obroty w wysokości 4,175 miliarda kun (około 572 mln euro). Takie obroty świadczą o 13,9% wzroście w porównaniu z tym samym okresem roku poprzedniego. Obiekty typu guest house przyniosły duży wzrost obrotów, bo w wysokości 15,7 miliona kun (około 2,15 mln euro). Największe jednak przychody osiągnęły hotele na Istrii, bo aż 1,13 miliarda kun (około 155 mln euro), co daje 17,5% wzrost w stosunku do roku 2006.

Centralne Biuro Statystyki Chorwacji przeprowadziło badania na temat środków transportu, jakimi turyści przyjeżdżają do ich kraju. Wyniki prezentuje Tabela 9. Zdecydowanie najwięcej turystów (ok. 71,5 tys.) przyjeżdża do Chorwacji drogami kołowymi, z czego blisko 70% to turyści zagraniczni. Fakt ten nie powinien dziwić, biorąc pod uwagę że większość turystów odwiedzających Chorwację pochodzi z krajów bezpośrednio sąsiadujących lub położonych w niewielkiej odległości. Dodatkowo Chorwacja ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć dróg i autostrad.

Ok. 2 tys. turystów wybiera transport lotniczy, przy czym ok. 17,5% to turyści podróżujący wewnątrz Chorwacji. Może to świadczyć o dość dobrze rozwiniętej sieci lotów lokalnych oraz przystępnych cenach. Gdyby było inaczej, turyści wybraliby raczej samochód lub autobus, wszak odległości w Chorwacji są stosunkowo nieduże.

Droga morska ma znaczenie właściwie tylko dla turystów zagranicznych, ok. 97% turystów wybiera ten rodzaj transportu przybywając do Chorwacji.

Pozostałe środki transportu, czyli transport kolejowy i rzeczny mają znikomy udział w ogólnej liczbie przyjazdów do Chorwacji. Dzieje się tak głównie dlatego, że sieć kolejowa i transport rzeczny w skali międzynarodowej są słabo rozwinięte. Te środki transportu mają większe znaczenie w przypadku podróży lokalnych, czyli w obrębie kraju.

	ENTRY			
	passengers, '000		Structure on %	
	2006	2007	2006	2007
ROAD CROSS-BORDERS TRAFFIC				
Total passengers	66.093	71.486	100,00	100,00
Domestic passengers	21.533	22.755	32,58	31,83
Foreign passengers	44.560	48.731	67,42	68,17
RAILWAY CROSS-BORDER TRAFFIC				
Total passengers	664	675	100,00	100,00
Domestic passengers	244	242	36,75	35,85
Foreign passengers	420	433	63,25	64,15
RIVER CROSS-BORDER TRAFFIC				
Total passengers	18	19	100,00	100,00
Domestic passengers	0	0	0,00	0,00
Foreign passengers	18	19	100,00	100,00
MARITIME CROSS-BORDER TRAFFIC				
Total passengers	1.055	1.185	100,00	100,00
Domestic passengers	33	32	3,13	2,70
Foreign passengers	1.022	1.153	96,87	97,30
AIR CROSS-BORDER TRAFFIC				
Total passengers	1.754	1.964	100,00	100,00
Domestic passengers	285	347	16,25	17,67
Foreign passengers	1.469	1.617	83,75	82,33
CROSS-BORDER TRAFFIC - TOTAL				
Total passengers	69.584	75.329	100,00	100,00
Domestic passengers	22.095	23.376	31,75	31,03
Foreign passengers	47.489	51.953	68,25	68,97

SOURCE: Central Bureau of Statistics

Źródło: <http://www.mint.hr> (2008-05-30)

Tabela 9. Struktura środków transportu, jakimi turyści przyjeżdżają do Chorwacji.

2.2 Rynek emisji turystycznej

Mieszkańcy Chorwacji nie są zamożni, wyjazd wakacyjny to dla nich spory wydatek - dlatego też Chorwaci podróżują nieczęsto, a jeśli już wybierają się w podróż to jej celem jest najczęściej inna część kraju lub jeden z krajów sąsiadujących. Ministerstwo Turystyki Republiki Chorwacji nie prowadzi badań turystyki wyjazdowej, dlatego nie dysponuje odpowiednimi statystykami potrzebnymi do analizy rynku emisji turystycznej Chorwacji.

2.3 Branża turystyczna

Chorwaci promują swój kraj hasłem „Mały kraj na wielkie wakacje”. Chorwacja posiada ogromny potencjał i Chorwaci są tego świadomi. Ministerstwo Turystyki Republiki Chorwackiej, wraz z różnego rodzaju organizacjami powołanymi w tym celu i wspólnotami turystycznymi, bardzo aktywnie promuje swój kraj. Przedstawiciele Chorwacji można spotkać na prawie każdym targach turystycznych o charakterze międzynarodowym. Co roku goszczą na ITB w Berlinie, biorą także udział w Krakowskich Salonach Turystycznych. Stoiska Chorwacji są zawsze bardzo przyjazne, kolorowe i dobrze zaopatrzone w różnego rodzaju foldery, broszury i ulotki w różnych językach. Nierzadko przedstawicielom organizacji turystycznych towarzyszy zespół ludowy lub po prostu grupa osób prezentująca obyczaje i tradycje chorwackie. Takie działania promocyjne podobają się turystom i znajdują później swoje odbicie w liczbie przyjazdów. Ministerstwo Turystyki przygotowało całą gamę wydawnictw, zarówno prezentujących walory turystyczne i kulturowe Chorwacji jak i zawierających praktyczne informacje, np. na temat bazy noclegowej. Organizacje i wspólnoty turystyczne także mają swoje wydawnictwa. W dobie Internetu nie można zapominać o promocji w sieci, na tym polu Chorwacja także nie ma się czego wstydzić. Portale internetowe zarówno organizacji jak i wspólnot turystycznych są przejrzyste, łatwe w nawigacji, wielojęzyczne i bogate w informacje. Na stronie internetowej Narodowego Ośrodka Informacji Turystycznej Republiki Chorwacji można pobrać różnego rodzaju broszury i foldery (w formacie pdf) – są to te same wydawnictwa, które można dostać podczas targów turystycznych.

3 Znaczenie chorwackiego rynku turystycznego dla Polski

Chorwacja jest niewątpliwie atrakcyjnym i nadal staje się coraz bardziej popularnym rynkiem recepcji turystycznej dla mieszkańców Polski. Dzieje się tak głównie ze względu na klimat tam panujący oraz jeszcze stosunkowo przystępne ceny. Pomimo iż Polska ma dostęp do morza, wiele osób (szczególnie z południowej części Polski) woli pokonać dwukrotnie dłuższą trasę na wybrzeże Chorwacji, gdzie słoneczna pogoda to niemal pewnik, niż nad Bałtyk. Co roku rzesze turystów z Polski ciągną nad czysty i ciepły Adriatyk, sprawia to, że obsługa restauracji i kafejek oprócz znajomości języka angielskiego i niemieckiego ma na podorzędu przynajmniej kilka polskich zwrotów.

Urodę Polskich krajobrazów Polacy docenili już dawno. Miasto Loran upodobał sobie Stanisław Witkiewicz. Kilkakrotnie nad Adriatykiem bawił Henryk Sienkiewicz. Z Dubrownikiem związał swoje życie kompozytor i dyrygent Ludomir Michał Rogowski, spędził w nim 30 lat. Za jego sprawą w Dubrowniku kilkakrotnie odbyły się Dni Kultury Polskiej (w latach 1998-2003).

4 Podsumowanie

Do 1990 roku, kiedy to rozpadła się Jugosławia, turystyka jako dział gospodarki przynosił największą część dewizowych dochodów państwa. Turystyka skupiała się głównie na wybrzeżu dalmatyńskim i w Istrii, znajdowały się tam liczne uzdrowiska i kąpieliska morskie. Wewnątrz kraju ruch turystyczny był relatywnie niewielki. Konflikty zbrojne związane z rozpadem Jugosławii znacznie ograniczyły ruch turystyczny. Wojna domowa zdewastowała dużą część infrastruktury turystycznej, także zabytkowe miasta jak Pula, Split czy Dubrownik, pełne atrakcji turystycznych, uległy poważnym zniszczeniom. Od 1997 roku przemysł turystyczny jest powoli odbudowywany, a sama Chorwacja staje się coraz bardziej popularnym celem przyjazdów wśród turystów. Obecnie turystyka jest znów ważnym i dochodowym działem gospodarki.

Chorwacja posiada ogromny potencjał, co więcej świadomie go wykorzystuje. Jedną z najdynamiczniej rozwijających się obecnie gałęzi turystyki jest turystyka aktywna. Wykorzystując swoje położenie geograficzne oraz niezwykle zróżnicowaną linię brzegową, Chorwacja stała się liderem wśród krajów śródziemnomorskich w dziedzinie żeglarstwa. Ale Chorwacja to także góry, piękno przyrody i bogactwo kultury. Wg czytelników magazynu „Travel & Leisure” Chorwacja jest jednym z najpiękniejszych celów turystycznych na świecie. I ja się z tą opinią zgadzam. Nie mam przy tym na myśli tylko piękna fizycznego, ale przede wszystkim piękno kultury i tradycji, piękno zawierające się w tak ogromnej różnorodności ludzi tam mieszkających oraz piękno odrodzenia po wiekach obcego panowania. Szanse Chorwacji na jeszcze bardziej dynamiczny rozwój przemysłu turystycznego widzę w turystyce kulturowej, ekologicznej, a także kulinarnej. Bo przecież kuchnia narodowa Chorwacji stanowi wyjątkową mieszaninę wielu różnych wpływów. Oprócz wspaniałych dań, warto zwrócić uwagę na chorwackie wina i trunki, które także są wyjątkowe.

5 Bibliografia

- „*Europa. Geografia turystyczna.*” Zygmunt Kruczek; Proksenia, Kraków 2005
- „*Podróże Marzeń. Chorwacja*” pod red. Joanny Zaborowskiej; Mediaprofit, Warszawa 2007
- Strony internetowe:
 - o Ministerstwo Turystyki Republiki Chorwacji
<http://www.mint.hr> (data dostępu: 2008-05-30)
 - o Chorwacja, turystyka, wakacje w Chorwacji
<http://www.chorwacja.endi.pl> (data dostępu: 2008-05-30)
 - o Narodowy Ośrodek Informacji Turystycznej Republiki Chorwacji
<http://pl.croatia.hr> (data dostępu: 2008-05-30)
 - o Chorwacja online – nieoficjalna strona Chorwacji
<http://www.cro.pl> (data dostępu: 2008-05-30)
 - o Wikipedia, wolna encyklopedia
<http://pl.wikipedia.org> (data dostępu: 2008-05-30)
 - o Serwis Informacyjny Branży Turystycznej
<http://www.tur-info.pl>